

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bosek

w sprawie A. N. sędziego Sądu Okręgowego w S., sygnatura akt w Sądzie
Apelacyjnym w (...) ASD (...),
na skutek wniosków obrońców obwinionej o wyłączenie SSO J. K., SSO P. S. i
SSR A. B.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 25 czerwca 2020 r.

**stwierdza swą niewłaściwość do rozpoznania wniosków i
przekazuje je Sądowi Apelacyjnemu w (...) jako właściwemu do
ich rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w (...) w sprawie A. N. B.
postanowieniem z 21 lutego 2020 r., sygn. ASD (...) postanowił przekazać wnioski
o wyłączenie sędziów wyznaczonych do jej rozpoznania Prezesowi Izby Kontroli
Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym
w (...) podał w uzasadnieniu, iż zdaniem obrońców obwinionej ustawowy tryb
powoływania sędziów nie zapewnia ich bezstronności w sprawie obwinionej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym
(Dz.U. 2019, poz. 825 ze zm., dalej: u.s.n.), do właściwości Izby Kontroli
Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub

oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Przepisy te wprowadzono w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z 19 listopada 2019 r., w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19, której Sąd Najwyższy nadał moc zasady prawnej, podkreślono, że obowiązkiem Sądu Najwyższego jest uwzględniać wykładnię prawa UE przyjętą w cytowanym wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r., w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 w zgodzie z normami Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy podziela poglądy przedstawione we wskazanych orzeczeniach i stwierdza, że wykładni art. 26 § 2 u.s.n. należy dokonywać w świetle Konstytucji RP oraz prawa Unii Europejskiej. Normy wyższego niż ustawa rządu wymagają zapewnienia, że niezależny sąd rozpozna każdą sprawę rzetelnie, bezstronnie i w rozsądnym czasie. Zarówno art. 45 Konstytucji RP, jak i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych UE gwarantują każdemu prawo podmiotowe do rzetelnego i bezstronnego rozpoznania sprawy przez niezależny sąd. Każdy sąd Rzeczypospolitej Polskiej jest więc zobowiązany do badania, czy wynikające z tych przepisów obowiązki są w realiach konkretnych spraw urzeczywistniane, a jeżeli poweźmie wątpliwości co do ich interpretacji, także do występowania ze stosownymi pytaniami prawnymi. Przepisy art. 26 § 2 u.s.n. nie uchylają tych obowiązków. Co oczywiste, nie upoważniają też Sądu Najwyższego do cofania pytań prejudycjalnych zadanych przez inne sądy (analogicznie wyrok TSUE z 27 lutego 2014 r., *Pohotovost'*, C-470/12, pkt 31 i 32, wyrok TSUE z 16 grudnia 2008r., C-210/06, *Cartesio*, pkt 97).

Powyższe uwagi prowadzą do wniosku, że przepisy artykułu 26 § 2 u.s.n. jako przepisy wyjątkowe należy interpretować ściśle. Znajdują one zastosowanie

wyłącznie do wniosków „dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego”. Chodzi wyłącznie o wnioski skonkretyzowane w zakresie podstaw. Wniosek powinien więc zawsze określać powody wyłączenia, wskazywać, że w sprawie ujawniła się okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do niezależności sądu lub niezawisłości sędziego. Innymi słowy chodzi wyłącznie o prawidłowo sformułowane wnioski, ponieważ nie sposób zakładać, że przepisy te zobowiązują Sąd Najwyższy do rozpoznawania wniosków głęboko wadliwych, konstrukcyjnie ułomnych lub z innych względów niedopuszczalnych.

Sąd Najwyższy podkreśla, że wyłączenie sędziego nie jest odrębną sprawą w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (wyrok TK z 2 czerwca 2010 r., SK 38/09), a konstytucyjne prawo do rozpoznania sprawy przez niezależny sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) nie obejmuje rozstrzygnięć abstrakcyjnych, które potencjalnie mogą wyznaczać sferę właściwego zachowania bliżej nieokreślonej liczby adresatów, choćby nawet rozstrzygnięcie dotyczyło zachowania podmiotu inicjującego postępowanie (wyrok pełnego składu TK z 5 marca 2003 r., K 7/01). Statuujące instytucję wyłączenia przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz cywilnego muszą być zatem wykładane z należyтым poszanowaniem przepisów ustrojowych rozdziału VIII Konstytucji RP, w szczególności z uwzględnieniem treści art. 180 ust. 1 Konstytucji RP. Powinny być wykładane w duchu ich gwarancyjnego charakteru, ściśle i w sposób wolny od jakichkolwiek uproszczeń.

Z obiektywnego punktu widzenia akceptacja wniosków abstrakcyjnych o wyłączenie sędziego istotnie i obiektywnie obniża skuteczność wymiaru sprawiedliwości. Strona, której zależy na maksymalnym opóźnieniu rozpoznania sprawy, może swoimi abstrakcyjnymi wnioskami o wyłączenie sędziego doprowadzić do paraliżu postępowania. Tego rodzaju nadużycie praw procesowych nie służy zaś określönemu w Konstytucji RP, Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz prawie Unii Europejskiej celowi, jakim jest gwarancja bezstronności sądu czy rzetelności procesu, prowadzi bowiem zawsze do wypaczenia sensu tej ochrony i przewlekłości postępowania.

Analiza przedłożonych w niniejszej sprawie wniosków nie pozwala stwierdzić, że zaliczają się one do kategorii wniosków, o jakich mowa w przepisie art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym. Wnioski te są polemiką z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Kwestionowany skład orzekający został wylosowany a Krajowa Rada Sądownictwa w obecnym składzie nie miała żadnego wpływu na powołanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej sędziów wyłonionych w drodze losowania do rozpoznania sprawy. Wnioski mają w całości charakter abstrakcyjny i hipotetyczny. Nie zawierają konkretnych zarzutów ani ich uzasadnienia. Zmierzają do obarczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...) lub Sądu Najwyższego ciężarem ich konkretyzacji. Zdaniem Sądu Najwyższego, tak sformułowane wnioski o wyłączenie sędziego lub sądu, jak w niniejszej sprawie, nie są wnioskami, o którym mowa w art. 26 u.s.n.

Nawet jeśli zostałyby rozpoznane na ogólnych podstawach kodeksowych, należałoby stwierdzić, że są to wnioski abstrakcyjne a przez to niedopuszczalne. Konsekwencją niedopuszczalności wniosku na gruncie postępowania karnego jest pozostawienie go bez rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2014 r., IV KZ 31/14; postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2004 r., V KK195/04; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2005 r., III KO 53/04; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2006 r., V KO 102/06; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22 sierpnia 2006 r., II AKO 155/06; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 stycznia 2001 r., II AKO 298/00; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 25 kwietnia 2001 r., II AKO 43/01), a na gruncie przepisów postępowania cywilnego jego odrzucenie (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 grudnia 1999 r., III AO 54/99; postanowienie Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2019 r., I NSPO 2/19; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19; tak też o ogólnym skutku czynności niedopuszczalnych - postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lipca 2017 r., III CZ 25/17).

Skoro wnioski obrońców są wnioskami abstrakcyjnymi, to Sąd Najwyższy stwierdził swą niewłaściwość i na podstawie art. 35 k.p.k. przekazał je do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w (...).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

